

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
IV TRIMESTRE
Bins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.
Redacció i Administració
General Barceló, 1.—2.º
PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surf cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Parla En Revenjoli. Escoltau i oireu

Perxades

N'hauríem d'arrambar unes quantes an es grans noninguns d'escriguedors de s'«Animalot pudent» i an ets altres escriguedoretxos anticlericaletxos que no saben estar que no amollin aixecs, pernades i cosses a sa Religió i a ses personnes esglésiastiques. No hi ha remey: son un grapat de males ànimes, que es llàstima com sa terra els aguantà. ¡Desgraciats d'ells, en aixamplar es potons! si no se son convertits d'hora! —No res, etzibem-los unes quantes «perxades», veyam si els-e farem entrar en si.

I

Una nova infamia des «Puput».

Es contra un des «Germans de ses Escoles Cristianes», es Germà Simeón, que es «Puput», per mentir en tot, anomena «de sa Doctrina Cristiana». ¿Que es lo qu'ha motivada aqueixa nova infamia de s'«Animalot pudent»? E-hu direm ab ses més poques paraules possibles. Es Germà Simeón es un des professors de s'«Escola» qu'aqueilla Congregació té a Ciutat, i s'altra setmana succeí qu'un al-lot de s'escola no sabem quina le hi va fer, qu'ell li pegà una estreta a un bras, sens dupte més forta qu'ell no volia, pero que tampoc no li havia de fer gayre matx, tota vegada que s'al-lot després se'n anà a jugar ab sos altres i llavò a passetjar ab un amic seu, com si res fos estat. Pero es vespre son pare se'n entera; i hu va prendre tan tort, que se'n va a ses Redaccions des diaris de Ciutat per que en parllassi i després denuncià es fet an es Tribunal; pero llavo mudà's cayre a sa pedra i se va entendre ab sos: «Germans de ses Escoles Cristianes» per arretclar amistosament tota aquella cosa i que no se'n rallàs pus. Des diaris alguns se'n feren eco una mica, pero ab una forma moderada, sensa anomenar pessa.

Tot hauria acabat ab sana pau, si a Ciutat no se fóspubliques «Puput», sens capte un des periòdics més noninguns d'Espanya; pero per afronta de Mallorca surf a Ciutat les «Puput», per afronta de Mallorca i des públic qu'el sostén comprantlo, ab lo qual demosta una carrionyeria i una indignitat fora mida. Ido es «Puput» ha volguda aprofitar aquesta avinentesa per moure un escàndol contra es Germà Simeón i sa meritíssima «Congregació de ses Escoles Cristianes», estesa per tants de pobles de Mallorca i que dins tots fa tant i tant de bé. ¿No es aqueixa Congregació una cosa de Deu, una institució glòria de l'Església Catòlica? Ja li basta això an es «Puput» per odiarla de mort, per passar gust de malfamarla i calamniarla en sa persona d'un des seus individuus.

Per això, en lloc de callar com caillen altres periòdics; en lloc de guardar ses bones formes en cas de volerme parlar, com les guardaren ets altres; quant es pare de s'al-lot ja havia demanat an es periòdics que's seu gust era que suspenguessen es parlar de tal cosa, quant es pare de s'al-lot estava entès amigablement ab sos «Germans de ses Escoles Cristianes» per donar per mort i resolt tot lo que hi

havia hagut,—surf dissapte aquell paperot infame, tractant es Germà Simeón de «covart», d'«hipòcrita», d'«ànima de Cain», de «cor de tigre», d'«instint de fiera», de «tipo sensa entranyes», «que deshonra s'habit que du»; i arriba a dir, mentint com l'ànima de Judes, que tal Germà havia «espenyat» un bras an aquell al-lot, i entaferrà després totes aqueixes escopinades de fel i verí, dient: «Ara, mares, maretes i maregasses que no voleu pes vostros flys professors que no sien frares, mirau quin quadro per ferhi un bon punt de meditació! ¡Duioshi a n'aquestes escoles porque no perdin sa seu ànima i qualche dia, en camvi hey deixaran es cos».

¿Ay idò? De manera que porque un mestre de ses Escoles Cristianes ha pagada una estreta de mans an es bras d'un al-lot, ara tots ets al-lots de ses escoles que es relligiosos tenen a Mallorca, estan en perill de mort i ben esposats a «deixarhi es cos» a tals escoles? E-hu veys com es Puput no es més qu'un animalot, que no sap dir més qu'animalades, tractantse de Religió o de bones costums?

Sí, una volta més ha demostrat es Puput lo qu'es: un paperot noningú, ànima de cadafet, més mentider que ses mentides i calumniador per essència i potència contra sa Religió i totes ses personnes relligioses. Sí, això és es Puput, un embuya-fil un desvergonyit ab tota s'estensió de sa paraula, un animalot pudent i verínós que no meix més qu'una potada.

¡Quina glòria per totes aquelles personnes de religió que tant l'encobeiren, que l'admetien i que encara n'hi ha que l'admeten dins ca-seua, donant proves d'una toixerrudesa i d'una bobianeria poques vegades vistes i que no son gens bones de comprendre! ¡Hala, voltros que vos escandalisau de ses coses crues que LA AURORA a voltes diu a paperots tan noninguns com es Puput, i no vos escandalisau de ses calumnies, infamies i brutors que vomita continuament aqueix paperot indecent contra sa Religió i ses bones costums! ¡hala, grans biduins, xalauhi ab so Puput! ¡així vos hi demostrarreu tan eynes i tan potencs com ell!

II

¡Es ferest, republicanetxos!

Ferest de tot! Figurauvos que sa República de s'illa de Sto. Domingo, ha elegit per President seu s'Arquebisbe de Nove. ¡Un arquebisbe, President d'una República an es sigle XX! ¿Que hi deys an això, grans republicanetxos anticlericaletxos? Ja poreu veure si vos aplegau tots es qui potoyau per dins Espanya i si feys una protesta sa mes enèrgica contra aqueys republicans de Sto. Domingo que han tengut pit per elegir President de sa meteixa República tot un arquebisbe! ¿Que voleu que vos diga? Trop que tots vos hi haurieu d'esquitar a Sto. Domingo per veure si feys compreender an es republicans d'allà quo no hu han fet bé d' elegir tal President! ¡Espirxauvoshi, i no torneu que no vos enviem a demanar!

III

¡Quina tracalada de bámbols i carrionyes!

Ab motiu de sa mort d'En Canalejas son moltissims que n'han fets de

grossos d'estufornos perque la Policia no impedi s'assassinat d'En Canalejas, movent gros alquer perque es Govern no castiguen i deixen fer ses mil barbaridats an es revolucionaris, i els-e deixen preparar sa Revolució ab aqueixa partida d'atentats aborrionadors. —Si, culpables son d'això casi tots es Govern que hi ha haguts dins Espanya de molts d'anys ensa; pero no es sa culpa tota des Govern; es governats en tenen molta també, perque sempre qu'es sortit un Govern, animat des millors desius de castigar es crim sensa contemplacions, siga el qui siga es criminal,—en lloc de ferli costat es governats, en fan an es revolucionaris, an ets inimics de sa Sociedat i d'Espanya, fent així impossible tot bon Govern. Si, quant deym «tracalada de bámbols i carrionyes» a tots aquells mos referim que, en venir s'ocasió d'haver d'aplicar la lley an es criminals, polítics o impolítics, en venir s'ocasió de que's tribunals els-e condamnen segons es crims que cometieren, llavò aquella «tracalada de bámbols i carrionyes» que umplen gran part d'Espanya, vuy dir, son es qui hi fan més renou i per això sembla que son tota l'Espanya, se commouen just com si fossen ses mares d'aquells criminals condemnats, i alsens un rebumbori de crits i llaments perque no apliquin an aquells criminals sa pena an-e que es tribunals els-e condamnaren. I an es qui no criden lo meteix qu'ells, an es qui no clamen per s'indult de tals criminals, los tracten de tigres, de panteres, les diuen es nom des porc. Això se va veure ben clar quant es «Tribunal Suprem de Guerra i Marina» condemna a mort aquells cinc reus des crims horribilissims de Culera contra es pobre Jutge de Sueca i es seu Escrivá. Llavò es republicans conseguiren moure «sa tracalada de bámbols i carrionyes» de que parlaren de tota Espanya, i lograren s'indult d'aquells cinc confreres seus qu'havien provat de proclamar sa república matant, assassinant, qu'es sa gran manera que tenen es partits republicans de demostrarre inimics de «sa pena de mort»: matar, assassinar es qui los fan nosa per entrar.

No, no basta execrar i malair s'assassinat del pobre Canalejas; es necessari demostrar practicament que volem s'imperi i es reynat de sa lley i de sa justicia, que castiguen es crim, perque s'esperiencia de tots es sigles i de tots es pobles mos demonstra que no es possible sa vida de sa societat humana si no's castiga es crim segons sa seu gravitat.

No, «no n'hi ha prou», diu es nostre bon confrare de Manresa *El Pla de Bages* de 29 de novembre, de qui es tot això que anam a copiar per lo ben dit i oportú qu'es: «no n'hi ha prou que aquest», es crim, «sigui eczeccrat en determinades circumstancies; es la veu de la naturalesa y de la raó algunes vegades; pero moltes es la veu teatral dels comedians eterns, perque, si no fos una escena més de la comèdia, aquella veu airada no emmudiria quant més hauria de cridar, ni's transformaria en crits de misericòrdia, interposats entre'l crim y la justicia.

«Volen escriure ab lletres d'or en el Congrés el nom de'n Canalejas: està bé. ¡Pero no seria millor y més conve-

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Plassa del Païa, 2.
A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encauadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Bressa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila, Bressa.

nient que al meteix temps s'escrigués ab lletres de ferro una lley de represió del terrorisme y fins de la propaganda de les idees que l'informen?

«No sembla encara arrivat el cas de que tots els que poc o molt influixin en l'opinió pública, treballin sense neci temor de esser titllats de de reaccionaris, en l'empresa rectificar erros de l'opinió y en encarrilarla fora dels viaranys a que la condueix la propaganda disolvent que es fa per tots els medis, fins per molts que en l'apariència semblen innocents?

«Aqui no's pot fer justicia perque abans de ferla ja els de dalt y els de baix tenen por de lo que dirán a l'estrange.

«Y a l'estrange meteix ens donen exemple de que per guarir grans llagues socials cal aplicarhi el cauteri (es foc).

«A Alemanya y a Amèrica espulsen els criminals; a Anglaterra els ametrallen; a França els ataquen ab bombes de dinamita y quant els agafen vius, els guillotinen.

«A Espanya no. Aquí quant se tracta d'aplicar la lley, tothom, començant per dalt, se sent defallir de compassió y tot son sospirs y peticions d'indult, y l'indult vé com ab lo de Sueca perque no s'alterin els mirvis dels ciutadans sensibles.

«Y la gangrena avansa perque una compassió mal entesa ha fet qu'el cirurgiá's plagás de brassos no volentse fer càrrec de que val més un cos social manxol que un cos social mort.

«En Maura va preconisar la revolución desde arriba. Lo que ha de venir de dalt o començar a dalt es la reacció que s'eczegeix an el poble».

«E-hu sentiu an això tots voltros bámbols i carrionyes, que ab sa vostra compassió bordiesenca envers des criminals condemnats, fomentau s'imputidat des crim, fomentau es meteix crim, donau ales an es criminals per que tirin bombes que maten centenars de persones, per que assassinin Autoridats com es Jutge de Sueca i En Canalejas, President de Minisires, per que atentin contra sa vida del Rey i de tots es qui desempenyen càrrecs d'Autoritat? Tot voltros anau seyats.

IV

¡E-hu sentiu socialistetxos?

Si, escoltauho an això que vos passa a una ciutat de França, que posa de manifest que ses vostres doctrines amb-e que voltros vos figurau qu'hem de salvar el mon i que hu heu de compondre i arretclar tot, no serveixen més que per acabarho d'esfondrar i afonar. Escoltau idò lo que diu un distingit periodista francès que baix del pseudònim de Junius escriu demunt es diari parisenc *L'Echo de Paris* lo següent: «Crida molt l'atenció el gran fracàs que, després d'altres significatius, está produint en els moments actuals l'ensay d' una Societat industrial socialista, fundada a Albi per la fabricació de cristall, després de la vaga violenta, iniciada dels socialistes y patrocinada enèrgicament per En Jaurés, contra la Companyia, per demostrar, deya el leader socialista, que la supressió del patronat no era una utopia (un somi), y que una gran industria podia viure y prosperar per la sola forsa de l'associació obrera. «Gracies, en efecte, a na important

donatiu que havia facilitat l'ensay, y el costat dels quefes del partit socialista, s'havia cregut lograr montar a la *Verrière d'Albi*, una industria purament obrera, pròspera y fort en oposició a les industries capitalistes.

«Y encara que, com diu molt be «Junius», l'esperiència no hauria sigut concluyent, suposant que'l primer capital de fundació procedia d'una liberalitat burguesa, la Empresa s'està disolent en aquets moments per la discordia entre's associats, y provant una vegada més que no hi ha industria pròspera sense una direcció enèrgica.

«Basta llegir unes quantes ratles que «Junius» esmenta de la carta en que, ab gran claretat y franquesa, el director socialista, Mr. Spinetta, designat per aquest càrrec per la Confederació General del Treball, presenta la dimissió: «El personal de la fàbrica —diu Mr. Spinetta—es colectivament tan inepte pel patronat com pel socialisme; els baxos instints, l'odi y l'enveja a tots aquells que sobressurten més, ha destruit en ell l'esperit de disciplina». Mr. Spinetta declara que les paraules no tenen el mateix sentit pels seus cooperadors y per ell, y no veu més que dugues solucions: despedir el personal o posar la dictadura (un amo absolut).

«Veusquí, diu ab raó «Junius» comentant aquestes paraules, el resultat de tota educació revolucionaria: la ineptitud.

«Aquests homes, afegex, enganyats pels agitadors, conduits al mateix temps per discursos, guiatx deprés per les passions roges, se son convertits en reyalitat en ineptes (que no serveixen per res). No poden ser patrons ni obrers, perque un y altre règim suposen una gerarquia. Es a dir, no serveixen p'el pla ni per la muntanya.

«Y aquesta educació irracional en lo que té d'irreligiosa, tendeix necessàriament a produir aquest tipo d'home que l'esperiència declara inepte.

«Destruit en l'ànima dels noys l'única moral d'obligació y de sanció (càstic an el qui falta), els entreguen a la bestia que porten dintre de si a les demés besties que'l enrevolten; a la taverna, qu'es la bestia de embrutiment; an el diputat, qu'es la bestia de la política; a la *Confederació General del Treball*, que es la bestia del Terror. Y la trenta anys, acaba dient, que França està fomentant aquestes escoles i pagant aquests Mestres que li corrsponen formant per una banda anarquistes i per altra banda una gent que no son bons per res, en no esser per moure algúer i deshonrar sa nació.

«Com vos agrada aqueix frit, grans socialistetxos? Això que succeeix an aqueixa fàbrica d'Albi, succeiria dins tot lo mon si voltors arribaveu may a entrar, i entrareu tant com se cova des moix! Si, si voltors may entráveu, tot lo mon seria un bordell, grans caps-closos!

V

Ecoles d'al-lots i al-lotes tot mesclat.

Sa Masoneria, sa merdacanera de Satanás, odia de mort com es seu amo Satanás tot lo que fassa olor de Deu i de virtut; per aixo, per corrompre y bestializar es jovent d'un i altre sexe, al-lots i al-lotes inventà es sistema de ferlos anar plegats a escola, d'encistant dins una meteixa escola al-lotells i al-lotelles, tot mesclat a fi de que sa tudin i se duguen a perdre, ja que donada sa flaquesa i sa miseria humana, no pot resultar més qu'un bordell i sa ruina moral de tal mesclissa, absurda, temeraria, indecent d'al-lotells i al-lotelles, lluny d'ets uys vel-ladors de sos pares i mares. May ha agradat a l'Església ni a ses persones zeloses des bé de ses ànimis

i de ses bones costums tal mescladissa des dos sexes dins s'escola, mescladissa que sols se concep i pot passar dins ses escoles de pàrvuls, des menors de set a vuit anys.

Ara hi ha hagut un escàndol fenomenal, ferest de tot, a una d'aquestes escoles, sa de Cempuis (França) que's masons i inimics de l'Església volien fer passar com una gloria d'Europa i de tota s'humanitat.—Era un *horfanotrofi* (hospici d'orfes) que fundà un tal Prevost, lliurepensador, que'l deixà an es Departament del Sena l'any 1875, i es Govern Francès el confià a un tal Robin, que hi va introduir es sistema d'acaramullar dins una mateixa escola al-lotells i al-lotelles. En Robin era un ateu rematat, un epicureu, que professava i ensenyava sa doctrina des suïcidi, dient que «s'hom que ja no pot gaudir ni esser útil a sa societat, ha de desapareixer de sa vida». Per això ell, no fa gayre, trobantse an es setanta sis anys d'edat, veient, que's seu cos ja no servia per besquetjarse es plers ignominiosos de sa bestia humana va prendre una timbola de morfina, i se'n va anar a l'altre mon.—Posat en planta es seu sistema a s'horfanotrofi de Cempuis, al punt aquell establiment va esferir un foc i un xibiu de irreligió, immoralitat, socialisme, internacionalisme i espionatge alemany. Allo ocasionà un escàndol ferest dins França meteix, i esclataren queixes, denúncies, reclamacions, protestes: i forentantes i ton fortes que, des cap de deu anys, dia 30 d'agost de 1894, es Govern francès va destituir es gran animal d'En Robin i tanca es seu establiment.—Tenia tanta de mala fama s'orfanotrofi de Cempuis fins i tot an els arrivals de Paris, qu'una vegada que En Robin e-hi predicava ses seues doctrines indecentíssimes devant una gran gernació d'homos, dones i alots, un des qui l'escoltaven li va fer tant d'oy sentir allo, que s'esclamà ben fort:—*Calla, gran porc!* I ¿sabeu que li deya sa gent a s'escola d'En Robin? *Sa soll de Cempuis.*

Ara com, En Robin sa va esser suicidat, sa prensa francesa conta fetes horriblíssimes d'aquell gran malfactor des jovent. Una mare que tenia un fiy an aquell *horfanotrofi*, ha reproduïda s'acusació que l'any 1894, formulà contra En Robin, això es, que perque es seu fiy va fer una mica d'escapada un pic ab dos al-lots més, En Robin les donà una tupada de mort, deixantlos plens de cops blaus, i llavò los tanca tots nuix dins una cella. ¿Que me'n direu? Es fiy d'aquella mesquina va morir d'edat de des set anys de resultes des mals tractes d'En Robin. Una altra mare ha publicat també qu'un fiy seu va esser víctima des furor d'En Robin, i que hi colà la vida, i llavò En Robin, aydant-li un cirugià, volgué fer s'autopsia an es cadàver. Una altra senyora ha publicat també qu'una pobre fieta d'ella, qu'estava a s'establiment d'En Robin, s'hi va morir a conseqüència d'haverli En Robin fet prendre un bany a la forsa. ¿Que vos sembla d'aquidix Robin? Es una de tantes glories de s'escola layca, ben mereixedora de que s'*Obretx Balear* i es *Puput* li alsin un altar i l'adorin per Deu. No hi ha dupte qu'es un Deu ben digne des paperot socialista i de s'Animalot pudent.

VI

Hipocresia i farsantaria anarquista

Es paperot *El Rayo* dissapte comença a publicar un esfilar de barbaridats contra sa propiedat particular. Ets anarquistes, com es socialistes, sostenen de paraula que tal propiedat es un des mals més grossos del mon, i que el mon no anirà bé mentres no esveesquin de tota la terra sa propiedat particular. Això en boca d'ells no

es més qu'una farsa per enganar es bobians que'l s'escullen; i deym qu'es una farsa perque no hi ha cap socialista ni cap anarquista, que, si té avinentesa de ferse *proprietari particular* de qualche cosa, no s'hi fassit tot-d'una, i com més grossos propietaris se poren fer, més s'hi fan. De manera que ab això, com ab casi totes ses altres coses, anarquistes i socialistes no son més qu'uns farsants com unes cases.

VII

Jo no som jo!

Això es lo que diuen ara tots es revolucionaris (anarquistes, socialistes, republicans) sobre sa mort d'En Canalejas; ara negú en vol tenir la culpa; ara neguns volen haver predicat s'atentat personal; ara nigmuns volen haver feta política de violències ni induït a cometre crims. I lo bo es que tothom recorda perfectament que En Lerroux dia 1 de setembre de 1906 va dir a publicament an es seus: *Robau! calau foc! matau!* Tothom sap que's republicans se son fets defensors i glorificadors de sa *setmana tràgica* i d'En Ferrer, que tenia per bandera tirar bombes a ses Autoritats i matar el Rey i totes ses altres Autoritats de Madrid, i matar tots es militars, capitalistes, capellans, monges i frares. Tothom sap que En Pau Iglesias predicà a diferents aplecs i l'any 1910 dins ses Corts s'atentat personal contra En Maura i En Lacierva. Tothom sap que's partits republicans, anarquistes i socialistes desde anys enrera no fan altre política més que sa de s'atentat personal i sa de sa violència homicida. ¿I ara mos volen fer creure aqueys partits qu'ells no tenen res que veure ab s'assassinat d'En Canalejas? ¿Qu'era En Pardiñas més qu'un republicà anarquista? ¿Que va fer ell més que posar en planta lo qu'es caps-pares des socialisme i de s'anarquisme i molts de caps-pares republicans ensenyen an es populatge, fa tants d'anys?

VIII

Més mentides i calumnies de s'«Animalot pudent»

No se contenta s'«Animalot» dissapte passat de calumniar es Germà Simeón de ses Escoles Cristianes; també volgué calumniar es capellans i monges d'Algayre, suposant que «fan negoci demunt ses patenes» de ses Fiyes de la Puríssima d'allà, que diu que les ne «fan pagar» «nou reals, i diuen que son de plata», allà ont un argenter «assegura que son de llautó» ab un tel de plata ben prim demunt. I diu també es «Puput» que an es qui s'apunten «a nel cor de Jesús» els-e «fan comprar una medalla de quatre pesses amples, i això qu'es d'alumini, i es meteix argenter l'avaluà en sis cèntims». I diu més es «Puput»; diu que an es qui se fan de sa Congregació Mariana, les fan adquirir una altra medalla «d'onze pesses amples des meteix material, i així los entrará (a capellans i monges) una bona tayaña». I acaba es «Puput» ab una altra calumnia suposant que «ses Fiyes de la Puríssima paguen una pesseta per dur un ciri, i fa pocs dies que per acompañarne una de morta», les ne donaren de ciris tan curts, que cremaven es dits de ses qui les duyen, de curts qu'eren.—I acaba aqueix ratx de mentides i calumnies ab aquesta: «Té sa paraula En Revenjoli per rectificar, si vol».

Noltros, naturalment, mos som enterats de tot lo que hi ha sobre aquestes coses, i resulta lo de sempre que parla es «Puput» de cosa d'esglésies; resulta que tot quant diu es fals de tota falsedad.

Anem primer a lo de «ses patenes» de ses Fiyes de la Puríssima. Es fals que en fassen pagar «nou reals» essent

«de llautó». E-hi ha «patenes de llautó», que costen 55 céntims de pesseta, i «patenes de plata», que valen dues pessetes. No hi ha cap obligació de tenerla de plata; la hi prenen ses qui volen, i van a comprarles de sa «Associació de Fies de Maria» de Sta. Eularia.—Ara lo des ciris: es fals també que fassen pagar a ses «Fiyes de la Puríssima» cap pesseta per cap ciri. Lo únic que hi ha, que ses associades donen, si volen, una pesseta o 55 céntims de pesseta cada any, i d'això se paga tot es lluat de sa Congregació, i ses associades poren dur ua ciri a ses processons i an ets enterros de ses qui se moren.—N'hi ha d'associades que no donen una creu, i no per això les molesta negú perque no donen.

Ara vegem lo de ses medalles del Cor de Jesús. Es també fals de tota falsedad lo que'n diu s'infame «Puput». Lo que hi ha, que, quant dererament se reorganisa sa Congregació, el P. Jaume va dir demunt sa trona en nom del Rt. Sr. Ecònomic, que sa questiò era que tothom se fés del Cor de Jesús, i que no estiguesssen empeguits de dur sa medalla; i que qui no la poguessen o no la volguessen pagar, el Rt. Sr. Ecònomic les ho donaria de franc. I el Rt. Sr. Ecònomic e-hi ha fet tenir ver: n'ha regalades una bona partida de medalles, si bé així meteix son estats molts que l'han volguda pagar; i an aqueys es fals que los ne fessen pagar una pesseta, sino just 40 céntims, preu de factura.

I ara anem a sa «Congregació Mariana». Tot lo que'n diu es «Puput» es falsissim, una desvergonyida calumnia, com consta per aqueixa protesta que set des principals de sa Congregació, de ses persones més visibles des poble, mos han enviada, i que publicam integrals. Diu així:

Es qui firmen, socis de sa Congregació Mariana d'Algayre, protesten enèrgicament de ses vils impostures ab amb-e que es «Puput» pretén soyar sa fama immaculada del Rt. Sr. Ecònomic d'aquesta vila, malmenant es meteix temps es drets de sa veritat, pero de sa manera més cinica i descarada.

Diu, dissapte passat, dia 30 de novembre, que an es Congregants mos obliguen a prendre una medalla per onze pesses amples, essent així que fins diumenge die 1 del corrent, a les cinc des capvespre res absolutament s'era tractat de medalles. A sa reunio de dia 1, a les cinc des capvespre, mos digué el Rt. Sr. Ecònomic qu'havia pensat sobre medalles lo següent:

1er que es Congregants que, essent socis del Cor de Jesús, haguessen adquirida abans aqueixa medalla (sa del Cor de Jesús), porien tornarla i ell les refaria lo que costa;

2on que es Congregants que tenguessen la medalla de s'altra vegada que hi hagué aquí Congregació, porien usar tal medalla;

3er que es qui volguesen comprar sa medalla nova, porien ferho a qualsevol botiga de Ciutat a d'altra banda;

4rt que si n'hi havia cap que no'u tengues de veua ni en volgues comprar de nova, ell el Rt. Sr. Ecònomic, le hi arrambaria de franc per tots ets actes de sa Congregació.

De manera que tot lo que diu es «Puput» de que an es Congregants mos fan prendre una medalla que mos costa onze pesses amples, es fals i mentida; com es fals i mentida lo altre que diu del «Cor de Jesús» i de ses «Fiyes de la Puríssima». Pero això ja no mos pertoca directament; per lo qual acabam protestant ab indignació i fastic de que aquell paperot tracti de tirar ses seues baves oyoses a sa cara de personnes digníssimes, trapitant sa veritat i ses més elementals nocions de justicia.

Algayre, 2 de desembre de 1912.

Asterio Unzuie, Notari.—Juan Oliver Ribas.—Guillem Varell.—Onofre Gonila.—Juan Crespi y Amengual.—Gabriel Tomás.—Miguel Sala Soliveras.

¿Que tal, Paseual? ¿Com li agrada a s'«Animalot pudent» aquest tapamorros que li envien d'Algayre? ¿E-hi veys com una volta més queda provat que es «Puput» no es més qu'un mentider descarat i un calumniador sensa vergonya, que no n'ha tenguda may?

¿E-hi veys com, tractantse de capellans, monges i frares, no sap obrir

boca, que no entaferr mentida o calumnia?

IX

O republicans de Manacor, un poc més de seny!

Si, per voltros parlarem que en sa discusió que hi va haver s'altra setmana a la Sala dins s'Ajuntament i sa Junta de Vocals Associats sobre es presupost municipal de 1913 vos n'anareu a combatre ab raons tan toixarrudes com forades i ab ximplexes ridicles ses consignacions de caràcter religiós, com son ses cent «pessetes» de cera p'és ciris que du s'Ajuntament a ses processions an-e que sol assistir de temps immemorial, i llavo ses docentes «pessetes» per ses «Monges de la Caritat» i ses cent «pessetes» per ses «Monges Franciscanes» en concepte d'«alegració» o «gratificació» p'és servis que presten an es malalts pobres fora de l'Hospital, senza que an aqueys les costi una creu es servici tan excellent que reben d'aquelles heroïnes de sa caritat i de s'humanitat. Per aixo un des Retigidors, es nostre bon amic l'amo'n Monserrat Truyols i Pont vos va donar a tots es qui badareu boca sobre aixo un gran encals, una planissada que vos deixá arrenyonats, no ab sos punys, com se suposa, sino ab sa seu paraula fibradora.

No sé com no compreneu jo republicans de Manacor que ab totes aqueixes coses segui desacreditant-vos devant totes ses personnes formals. ¿Greys que ab això han de fer entrar sa República? Fent la guerra a l'Esglesia i a ses Monges ¿volet entrar voltros? ¿com no hu veis que, en lloc de aplanarmos això es camí, el vos fa més mal-pla i impossible d'emprendre? ¿com s'esperiencia de tants d'anys no vos ha ensenyat res may? No hi ha dupte que lo que vos ha fet més mal sempre per entrar es estada aquixa guerraestúpida, barbatxa, carabasenca, desmanyotada, qu'heu feta sempre i no vos aturau de fer contra l'Esglesia i contra tot lo que fassa olor de Relligió? Ab tot aixo ¿sabeu que longau? Demostrarvos republicans falsos, de l'engán. ¿Que té que veure sa forma de govern republicana ab s'impiedat, ab sa guerra a sa Relligió? ¿O no hu sabeu, igrans caps-closos! que sa forma de govern republicana es tan compatible ab sa Relligió, se pot adonar tant ab sa Relligió com sa forma monárquica? I voltros sou republicans ni en feys olor? No, no sou republicans, sino inimics de sa Relligió desfressats de republicans, hipòcrites, fariseus, sepulcres emb'anquinats!

ab sa dida i ab En Bernadet qu'ell havia fet penjar a sa torre més alta des castell. Per aixo deixá la Reyna-jove en banda, i se tenca dins sa seu cambra pensa qui pensa i fila qui fila que poria esser tot alló d'aquella Catalineta de sa vorera de mar. En tota sa nit no acluçá ets uys fentse cloquetjar es cap sobre aquell endiumenat tan envitriollat, fins que s'esclama i diu:

—Sobre tot, ¡com som homol que jo n'he de veure la fi de tot aixo! Ses dues vegenes que hem trobada aquella Catalineta es estat de cap-vespre; idó bé, d'avuy endavant cada dia, en haver dinat, me'n tenc d'anar a amagarme dins aquella cova d'aquell arenal, per treure'm es gat des sac de tot aixo.

I hu va fer tenir ver el Rey. Aquell dia, com va haver dinat, i cap an aquella cova de s'arenall just ab un parey de criats. E-hi arriben, s'hi amaguuen, i allá vel-la qui vel-la. Se feren les quatre, les cinc, les sis, se pon es sol, i may comparegueren colometa, fadrineta ni balena.

Se'n torna el Rey ab aquells criats cap a ses cases; i lo endemà de cap-vespre altra volta i cap an aquella cova! S'hi passen tot lo sant de cap-vespre, i tampoc no hi veren res d'alló que el Rey cercava; però el Rey, fort i no't mogues, seguí anant cada dia decapvespre a vel-lar an aquella cova ab aquells meteixos criats.

I heu de creure i pensar i creure que, es dia que feya set, des cap d'una estoneta de vel-lar de dins aquella cova, cop en sec veuen dins mar una balena que s'acostava s'acostava a sa vorera, fins que va esser an es rompent de ses ones. Allá s'atura, obri sa boca, i zas! en surt aquella meteixa fadrineta de ses altres vegenes, fermadeta ab sa cadena de plata, trista ben trista, mostia ben mostia, pero garrida i gallarda una cosa de no dir. I ¿que fa ella? S'asseu demunt s'arena, se treu una pinteta, i jhala bones pentinades! devers aquells cabeyos seus tan rossos, tan llarcs, tan esponerosos que li tapaven casi tot es cos com un mastell reyal.

El Rey i aquells criats estaven ab sos cabeyos drets de veure tot allò, i tenien clavada sa vista demunt aquella fadrineta, sobre tot el Rey, que ni pipelletjava de tan arreu que la mirava. Tant el Rey com es criats notaren prou bé que li botien an aquella al-lotella des cabeyos, cada vegada que s'hi passava sa pinta, unes bolletes resplandents que llambretjaven, ses perles i diamants.

Se posa llavò sa fadrineta a rentarse ses mans, i zas! bons rays de blat i xeixa d'aquelles mans de sa fadrineta.

Se posa llavò ella a rentarse es peus, i al punt tota s'aygo que li tocava aquells peuets, tan fins i petitots, tornava peixos i peixos, i tot eren «cal-roys», «dents», «serrans», «anfossols», «palomides», «cap-plans», «calamarins», «molls» i «llagostes».

A-les-hores sa fadrineta pega grapa da an aquells peixos, en tira una partida demunt s'arena, fa foc, els-e torra, i «nyam! nyam! ele-e s'emparsola.

Escampa llavò la vista a llevant i a ponent, a tramuntana i a mitjorn, i prou que repará que dins aquella cova hi havia gent qui vel-lava; pero fa com no haverlo vist.

Ab això compareix sa colometa, i se posa part demunt sa fadrineta vola qui vola, i fua d'aquí i fua d'allá.

Aquí sa fadrineta se posa a dir:

—¡Colometa, colomina! ¿no'm diries, si hu sabies, que es estat de mon germà Bernadet?

—A l'ayre està penjadeu diu sa colometa.

—¿I sa dida? i sa dida? diu sa fadrineta.

—En cadira d'or servida! diu sa colometa.

—I Na Marió? i Na Marió? diu sa fadrineta.

—Riu i folga ab el Rey-Faraó! diu sa colometa.

—¡O Deu bol! s'esclama sa fadrineta, jes ella i havia d'esser jo!

Aquí sa fadrineta esclata ab un plors desfet; i tot d'una cel ja estigué tot enigualat, i aygo i més aygo, pero una batuda com su d'aquells altres dos dies qu'havia obligat el Rey a arreconarse dins aquella cova.

Poreu pensar com se devien trobar

el Rey i es qui l'acompanyaven, devant totes aquelles coses tan estranyes, i més com sentiren que sa colometa se posà a dir:

—¡Catalineta! riu una miqueta, i sortirà es soleyet, i jo me poré aixugar ses plometes, que ja les tenc massa rodatges!

—¿Que me'n direu? Ell Na Catalineta feu una mica de riaya, es sol sortí cop en sec, s'atura de ploure, sa colometa fuig i sa fadrineta s'enfonya dins sa balena, i sa balena de d'allá 'mar endins!

El Rey i tots es qui l'acompanyaven, devant tot aquell pas, n'estaven com a beneysts, no hi sabien donar volta que poria esser allò.

El Rey se posà tot capificat, i ja no li tregueren cap paraula pus, com tornaven a la ciutat. Arriba a ca-seua, no volgué parlar ab la Reyna-jove, se tanca dins una cambra, i allá pensa qui pensa en tot allò qu'havia vist a sa vorera de mar. Es seu cap era com una olla de caragols, no hi veia de cap bolla, se pensava tornar boig.

Deixemlo fer fins dissapte qui vé, que veurem, si Deu ho vol i Maria, com acabà tot aquest enderivell de Na Catalineta, sa colometa i la mare-balena, En Bernadet, el Rey, sa dida i Na Marió, desfressada de Catalineta.

(acabard)

JORDI DES REBÉ

En-Bri-Fi

que hi diu sa seua.

Parlemne un poc en serie

De sa qüestió importantissima que s'altre dissapte parlavem, de sa constitució d'una nova «Associació nacional de Mestres», afiliada a sa «Casa del Poble» de Madrid, mos toca parlar avuy una mica més d'asseguts i en tot esment, fent respecte d'ella, uns quantes consideracions per les conseqüències que això puga dur per la Santa Causa de sa nostra estimadissima Relligió.

Es un fet innegable que tots ets esforços de s'impietat, avuy en dia, se dirigeixen a prendre a l'Iglesia catòlica ets infants. Unes vegades ab excuses d'una mentidora cultura, altres vegades manifestantse clarament defensors de s'ensenyansa laica, això es, sensa Deu; un pic per una cosa, un altre pic per s'altra; lo cert es que tots ets enginys van a veure si pendrà an es catòlics ets infants i los s'en menerán a ses seues escoles, per així pervertirlos i ferlos tornar, poc a poc, un Morral, un Ferrer, un Pardiñas o altres monstruos sense Deu ni conciencia ni idea sana.

Vet' aquí perque fan tantes campañes ets anticlericals en nom de sa cultura i de s'ensenyansa des poble, com si noltros es catòlics no fosssem es qui més ensenyam i es qui ensenyam més coses bones.

Fins ara, gracies a Deu, teniem de sa nostra part, bé podriem dir, tot es magisteri espanyol, que era catòlic i sencer, salves rarissimas excepcions; pero, així com de tant de ploure arriben a sortir esclata-sancs, així també de tant de predicar y ensenyantar, dins ses escoles oficials de 2.ª Ensenyança, idees anticristianes, son sortits d'algún temps an aquesta banda «bolets anticlericals» que llavò, han aglapiades escoles, i se son anomenats mestres.

Idò, d'aquesta «marca de fàbrica» son es mestres que se son volguts aplegar baix de ses banderes socialistes.

Mirau! no hu puc pair ni pensar que es mestres d'escola sian socialistes. Es una cosa que me fa feredat, i me retgira. ¡Deu meu! ¿que serà des nostros infants que tenguen sa mala sort de caure en mans d'un d'aquells mestres, que obeesca ses ordes d'En Pauet Iglesias i altres cap-verjos per l'estil?

Retgira sola es pensarhi.

DE TOTES ERBES

La mare-balena

(segueix)

I heu de creure i pensar i creure que el Rey, a's vespre, conta a la Reyna-jove es pas que les havia succeït com se'n eren anats a arreconarse de s'aygo a una cova de ses penyes de mar, que havien trobada demunt s'arena una fadrineta sa cosa més garrida del mon plora qui plora, fermada ab una cadeneta de plata a sa boca d'una balena que treya es cap de s'aygo, i amparava aquell aygat ab una colometa que feya sa barca part demunt ella a l'ayre; i que assetsuaixí se colometa havia dit: —¡O Catalineta! riu una miqueta i sortirà es soleyet i me poré aixugar ses plometes que ja les tenc massa rodetges! —; i que a l'acte era sortit es sol i s'era aturat de ploure, i que llavò sa colometa era fuya a l'ayre i sa fadrineta s'era enfonyada dins sa balena i sa balena de d'allá mar endins!

Com la Reyna-jove sentí tot aquell sementer, l'ànima li va caure an es peus; tot allò li va fer uns mals averans del dimoni; pero n'alevetjar no fer res coneixedor, i va sortir a un altre tacancat, mudà de conversa.

El Rey així meteix e-hu estranyà que la Reyna no hi digués res demunt aquella feta tan meravellosa de sa fadrineta, sa colometa i sa balena de sa vorera de mar; pero no se malpensà gens, i alló li fogí des cap.

Mentre tant cada set dies, sens may fallar, sortia Na Catalineta a esplayar-se demunt aquell arenal i li succeïa sempre lo mateix, que, en pentinatges, li brollaven des cabeyos perles i diamants; i, en rentar-se ses mans, brollava blat i xeixa, i pexos en rentar-se es peus; i llavò compareixia sa colometa, i li donava totes aquelles clarícies de «sa dida en cadira d'or servida», d'En Bernadet «a l'ayre penjadet», i de Na Marió «rient i folgant ab el Rey Faraó»; això feya esclatar en plors Na Catalineta, i tot d'una ja tenien sa batuda d'aygo demunt, fins que sa colometa demanava a Na Catalineta que rigués un poc; i aquesta reya, i sortia es soleyet i es ruixat s'espessava; i Na Catalineta de bell-nou dius la mare-balena i sa colometa de d'allà com la balena.

¿Que me'n direu? Ell un dia quel Rei, sensa temerse'n, cassa qui cassa, topà devers aquell arenal, se troba que cop en sec se tapa el cel, i jhala una batuda d'aygo ben fort! Hagueren de deixar es cassar per arreconarse a part o banda, i se recordaren d'aquella cova de ses penyes de mar de s'al-

Un caire de sa qüestió

Realment, es mestres espanyols—e-hu confessam ab tota franquesa—necessiten una certa dignificació de sa classe, cert augment de prestigi exterior, millora de soldada, medis d'intrucció més aptes i adequats a son ministeri.

Cosí tots ells viuen pobrement, pitjor qu'un jornaler, sense casa decent ni escola ni material que mereequin aqueix nom; això es una gran veritat i noltros som es primers de regoneixerlo.

Pero.... !germanets del Señor! per millorar aquestes coses ¡que'm tirin de dues passes, si hu consegueixen ab aqueix desbarat que's passaren p'es carabassot es Mestres d'Albarracín i de Soria!

¡Per amor de Deu! Això de tirarse de cap i uys clucs dins es socialisme revolucionari d'En Pauet Iglesias per defensar es drets del magisteri; això de junyir sa noble causa des Magisteri i es sindicalisme revolucionari; això de confondre-se ab sos «educadors» que feren sa «Setmana trágica» de Barcelona i ab sos que educaren es malanats criminals de Cullera; això d'haver de viure baix de sa mateixa teulada que viuen ets antimilitaristes, ets inimicis de la Patria, ets inimicis de sa Relligió,—això francaument, es sortir de botador i pegar de folondres dins un abisme d'una manera ben feresta.

S'exemple de França

Si, el volem posar devant es Mestres per que s'hi mirin, ja que la França, la mos treuen com a nació avansada, i digna d'imitació. Escoltau, idó, le qu'han fet a França ab un cas semblant an aquest de que parlam.

A França es Mestres oficials, de s'Estat, s'eren aplegats dins associacions qu'ells anomanavan «sindicats».

Idó, es Govern d'aqueixa nació tan liberal i desreguda, es Govern republicà radical-socialista de França, fa un parey de mesos, ha desfets, ha disolts, allò que se diu ben aviat, tots aqueis «sindicats» de Mestres d'Escola; i per quin motiu vos pensau que hu ha fet?

Idó, per ses seues campanyes antimorals i antipatriòtiques!

¡Quina vergonya per aqueis mals aconseyats Mestres d'Albarracín i de Soria, fer una cosa, que a França desfan per perversa, emmetzinadora i antipatriòtica!

¡Deu s'en apiat d'aqueis Mestres!

Quin remey e-hi a

Si, com hem dit abans, s'estat des Mestres d'Escola a Espanya es un estat de rebaixament i d'injusticia que clama i demana sa seu elevació i restauració, noltros que condamnam, —i ab tota energia,—es pas qu'han donat es Mestres de Albarracín i Soria, quin remey sabem an això?

¡Ah! quin remey? Mirau, es primer i principal seria desxondirrents com n'hi ha que dormen i que no veuen ni se'n temen de que, entre tots es problemes i qüestions qu'avuy se discuteixen, no n'hi ha cap com sa qüestió de s'ensenyança pública.

Noltros volem també que's Mestres defensin sa seu noble professió, que demanin més paga, més bons locals per escoles; tot això volem, pero que se valguen es Mestres de medis més aptes, més cultes, més progressius que aqueis medis que han adoptats es seus companys de Soria i Albarracín! Lo qu'aqueys han fet, no hu aprovam, no hu porem aprovar may.

Y com encara tenim més de quatre consideracions que fer respecte d'aquest tema, tayam aquí ont mos trobam, fins un altre dia que hi direm més la nostra, si Deu ho vol i Maria.

Cada cosa a son temps

A poch a poch arribarem a ser bons condrors; qui no tira puu, no agafa peix, diven es pescadors. Idó heu de sebre, lectors de LA AURORA, que pe'ssa via-fèrrea de Manacor, han duys dos milions cent coranta nou mil kilograms o, si voleu, vint i un mil quatrecentos noranta sacs de femada química, dins trecents set wagons.

Això enguany fins dia 27 d'aquest mes.

Desgraciadament tot això es superfosfat. No arriben a dos wagons sa potassa entre clorur i sulfat; i això que tocaria haverne duys 30 wagons, i encara poquetjaria. Perque només hauriem posat es deu per cent; i es poquet, an es nostre entendre, suposat que ses terres de Mallorca la major part son molt riques de potassa. Després de dos anys de posar superfosfat tot sol, a una terra no poren deixar de posar es quinze per cent, si volen cuir bona anyada demunt s'era; i dich demunt s'era, perque sa potassa se demostra més an es gràcant el mesuren, i sobre tots i el pessen. Ara a sa ferrage s'hi coneix poch.

I com la gent només se sol impressionar per lo que veu d'aprop, i molt clar, posen per excusa que sa potassa va cara. No passa lo meteix ab so sulfat amònic, que a pesar de que va a més de deu o quinze pessetes més car per cada cent «kilos», no li temen, i perque fa posar estufera, i a la fi gra.

Ara darem una passa més; tendrem, si Deu ho vol, o tenim ja a Palma, «Granja Agrícola» y «Estació Enològica» a Felanitx; a sa «Granja», mos ensenyaran de conrar, i de posar sa femada química en deguda forma, i a s'«Estació Enològica» de Felanitx, de fer bons vins. Fins aquí mos retgiem per esperiences mal fites, ses més vegades. Tant a un lloc com a s'altre, esperam des seu digne personal que, si volem apendre, apendrem. Mos costarà molt a molts fogir de rutines, y haver d'empendre un nou camí; pero com ja n'hi ha que comensen a veurehi un poch clar, es fàcil que puguen interessar els Ajuntaments, y aquests demanar «camps d'esperimentació», i així sera més fàcil que se puguen enterar i tocarho ab ses mans, sobre tot el més incrèduls, i més aferrats a ses pràctiques antigues.

Hem vists prospectes y fòrmules per femada química, i lletgides obres molt bones, per exemple, «Jiner i Alíño», «Vagner», i altres; i lo que hem pogut treure en net es que necessitem unes regles per la nostra «Roceta», i an aquestes regles sols les mos pot dar es «Servici Agronòmic de Balears», ajudat de sa «Granja Agrícola», i s'«Estació Enològica» de Felanitx.

ANDREU ALCOVER.

J'ara escoltau

EN VERA-VEU

«El Rayo» contra sa propiedat privada

Es paperot anarquista ara l'emprén contra sa propiedat privada. ¡No vos die res, si n'amolla de doys!

A veure, idó, si li donam es ventim que's mereix, i tant com en meresca, mentres duri es seu desvariety.

«El Rayo» pregunta: «Es dret de propiedat ces natural, es just, es convenient a sa societat?

Ell diu que no. Noltros, que si. ¿Perque diu que no? Perque «nigú pot possuir lo que no ha creat; nigú pot ferse amo de lo qu'ell no ha fet»; perque «els elements naturals son indispensables amb absolut per s'existència de tots es sers». —Vaja quines raons més forades! —Vegem noltros per que es dret de propiedat es «natural, just i convenient» a sa societat.

1. Es dret de propiedat deriva de sa mateixa naturalesa racional de s'hom. An ets animals, per exemple, los basta satisfacer ses necessitats instinctives del moment; empero a s'hom ja'l preocupa es pervenir. Un dia o altre pot caure malalt; arribarà a sa veyesa, vendrà necessitats a sa seuva família. ¿No es natural que fassa es cap viu per vèncer tantes dificultats i satisfacer tantes necessitats com tindrà durant sa seuva vida? Idó sa propiedat privada, qu'es funda en sa mateixa naturalesa de s'hom, es natural.

Ademès, s'hom té un dret natural a sa terra aont trebaya perque es seu trebaya se compenetra amb sa terra, s'apropia sa terra, la se fa seuva amb esclusió d'altri. ¿No diuen ets anarquistes i es socialistes que tots tenim dret an es fruyt des nostre trebaya? ¿Com, idó, es socialistes i ets anarquistes me negarán sa propiedat d'una terra, d'un element que jo he fet productiu, fèrtil, am sa meuva suor, am sa meuva cooperació?

Ademàs, ¿No viu s'hom en societat? ¿No té dret a formar familia? No hi cap dupte. Idó, ¿creys voltros, anarquistes d'«El Rayo», que sa Naturalesa senyalaria a s'hom un fi sense donarli es medis necessaris? No hu cregueu. Ja sé que voltros direu que tals medis donats per sa Naturalesa a s'hom es sa propiedat colectiva, es comunisme; empero vos die qu'anau errats i que ni sentiu tan sols lo que deys. ¿Viure en societat sense sa propiedat privada? ¿! voltros que hi consentiu en realitat a despuyarvos de lo poc que teniu? ¿Voltros abdicariu d'un tal dret? ¿Voltros cediriue un tros de terra a sa societat? ¿Voltros cediriue ets instruments, ses eynes, es medis de que disposau per goyarvos la vida, per que un altre, més viu o més gandul, més fener o més pererós que voltros, los usás i se'n aprofitás en perjuvi vostro? Ca! gallet! Un favor se fa un pic en l'any. Empero ¿renunciar a ses coses que puc dir «ben meues» i que me donen es pa saborós durant sa meuva vida? Ca! No sereu voltros, socialistes, que fareu tal fantasia! Massa afició té s'hom a sa propiedat privada, sia de sa terra, sia d'ets instruments de trebaya, per renunciar a ells i esperar es pa de cada dia d'un repartiment útopic! Massa incliació tenim tots a posseir! Tots, abans de tenir concièxement i ús de raó, ja tenim s'instint de sa propiedat; per instant som propietaris, així com per instant som sociables. I aquesta es sa gran raó—diu el papa Lleó XIII—per la qual tots ets homos, tot el gènero humà «regoneixen que dins ses lleys de sa Naturalesa e-hi radica es principal fonament de sa propiedat particular.

¿Veys, anarquistes del dimoni, com sa propiedat es de lleu natural, anterior a noltros, i que la tenim i que la sentim dins noltros mateixos? ¡Veyam si no li pegareu amb una camella o li assatjareu es tirapeu an es primer socialista que s'arrambi a veltros per intimarmos qu'heu de renunciar es «vostros» bens en favor de sa societat, invocant aquella dita de que sa propiedat es un robo? No'n faltauria més! O hem de pensar am sos peus e am so cap. Per qualche cosa tenim front, anarquistes d'«El Rayo»!

2. Es dret de propiedat privada es just, justissim. Primer, perque s'hom té dret demunt ell i de demunt ses seues forces intel·lectuals i corporals. Si té dret demunt ell i de demunt ses seues forces, la té demunt es fruyts de sa seuva feyna i de sa seuva aplicació. Per consegüent de tals fruyts en pot fer lo que vulga, en pot dispondre, son ben «seus»: nigú te dret a llevarli tal propiedat. Segón, es just que hi haja propiedat privada perque es trebaya es necessari per que s'hom puga fer us des bens ma-

terials. Ets homos hem de trebayar molt per gonyarmos la vida. Am sa nostra suor hem de procurarlos es fruyts de la terra, hem de fer la vènit per aplicarlos an ets usos de la vida. Hem de trebayar, amb una pàrula. ¿No es just, idó, que, com esti mul poderés an es trebaya, per dur una vida digna, posseiguem o bé sa terra que conram i la transformam am sa nostra feyna, o bé es fruyt des propi trebaya, es salari, etc? Creys, anarquistes! Si no tenguéssem aquest estimul de su propiedat, que n'hi hauria de malfeners an el mon!

3. Es dret de propiedat privada es convenient. Si ets anarquistes el destruïeu o l'abolien, no tan sols no reynaria sa tranquilitat entre ets homos, sino que tot seria un desgavell horrorós. Ets anarquistes, que son comunistes per necessitat des sistema que professen, diuen que tothom ha de trebayar immediatament en bé de sa societat, renunciant en favor d'aquesta es fruyt de sa feyna propria; i que llavà de sa propiedat comuna se donarà a cadascú lo que li pertanyi per subvenir a ses precisions de sa vida. Ido bé, ¿que vos pensau que amb aquest repartiment no hi hauria disgusts, bregues, frenou de camelles, discussions i pinyes per un «fet enllà que jo som més que tu»? ¡Quina mida han pensada o trobarán bona ets anarquistes per que sa participació fos des gust de tothom?—Uns diuen que tal mida serà es trebaya de cada qual. Empero, digaume, comunistes d'«El Rayo»: ¿i ets inútils? No son ets inútils es qui tenen ordinariament més necessitats? ¿en quina forma i en quina mida los proveirieu, idó? I per altra vent ¿vos pensau qu'aquys qui de bon-de-veres trebayan, se sometrien facilment an es criteri de s'autoritat?—¡Ell n'hi haurà d'haver també d'autoritat dins sa societat reformada que voltros somiau!—O pensau que se sometrien assutxuaixí en quant an es valor de sa feyna feta i a sa paga que rebrien per ella?—Altres diuen que sa mida justa serán ses necessitats individuals. Cal! Qualsevol combrega am rodes de mol! No serian tant bona de fer ni tan pacífica aquesta reparació! ¡Que n'hi haurà d'esclips i esclops! ¡Tan perfecta voleu suposar, o anarquistes d'«El Rayo», s'autoritat futura (!), que satisfassa am tota justicia i tranquilitat ses necessitats racionals de cadascú?

Vaja «Rayo» de ses cols floris! no dijades doys, que ja son rancis de veis que son tots ells; i més valdrà que en lloc de sembrar odi discordia, falso-sat injusticia, fesses obra constructiva, d'edificació de correcció! Més valdrà qu'atacasses es desordes que mereixen condemnació i reprovació d'ns s'actual societat, en lloc de dedicarte a destruirho tot, sense excepció de cap casta, lo qual tam-meteix no't farà profit ni hu conseguirás may. No hi haurà nigú que's vulga deixar tondre per una guarda insignificant de «gitans», com sou ets anarquistes qui caplevan p'el mon baix de sa direcció de Satanás!

I fins dissapte qui vé, perque, segons veym, amollau més doys que paraules.

Secció local

Han comensat ses obres de sa carretera «des Port», que s'Estat subvenciona. Deu fassa que aviat e-hu enllestesen.

—Es nostre bon amic l'amo'n Bartomeu Servera ha demanat a s'Ajuntament per ampliar s'installació elèctrica per porerhi esfegir forsa motriu aplicable a ses industries. ¡Molt ben, pensat!

—I n'ha fet una altra l'amo'n Bartomeu: ha pres un billet de sa «Joya de Madrid» i n'ha fet part a tots es qui cremen llum elèctrica. ¡Deu fassa que guanyi aquest billet. Amèn!